

قیبه

د. عومەر عهلی

۲۰۱۸

ژماره
سفر

قبيله

د. عومەر عهلی

ناوی کتیب: **قیبله**
نوسه: **عومهر عملی**
دیزاینی ناوهوه: **توانا ئهحمهد**
دیزاینی بهرگ: **چاپخانه:**
تیراژ: **نرخ:**

ژماره () ای سالی () ای
لهبه‌ریوه‌به‌رایه‌تی گشتی کتیبخانه گشتیه‌کانی پیدراوه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا
فَوُودًا وَوَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوُودُوا
وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ
الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ)

دەستپىك

زۆر لە كەسايەتتە سىياسى و دىنيەكان كاتىك دەچنە تەمەنەو دەستدەكەن بە نووسىنەوئەى ئەزمونەكانىان بۆ ئەوئەى وەچەكانى داھاتوو لىيى سودمەندىن، بەشىكى زۆر لە بەرھەمە زانستى و مەزھى و فەكرىەكان چىماوى ئەو كەسانەن. ھەشبوو لە مەژوودا كاريگەرى بەھىزو بەرچاوى ھەبوو بەلام درەنگ كاركردنى لەم بوارەدا بە مردنى بەرھەمەكان تەنھا لە بىرى ئەو وەچەدا وەك سود ماونەتەوئەى ئىستە ئىمە پىيان ئاشنا نىن، بە تايبەت لە كۆندا كەرەستەكانى گەياندىن بە وەچەكانى داھاتوو زياتر نووسىن بوو و زەحمەتىش بەرھەم ھاتوون، دواتر بە فراوانبوونى كەرەستەكان و تۆمارى دەنگى و دواتر پەنگىش ئىستە پاساوى گەياندى بەرھەمەكان بە وەچەكانى داھاتوو كەمتر بوو تەوئەى، چوون ھەيە دەستى نووسىنى نى يە دەتوانىت بە دەنگى بىت و لە پىگە جياوازەكانەو بەرھەمەكانى ھەم بە وەچەكانى داھاتوو و ھەم بۆ مەودايەكى فراوانتر بگەيەن، خو ئەگەر وەرىشگىپىت بۆ زمانەكانى تر بىگومان بە سودترو فراوانتر دەبىت، راستگۆى لە كارەكانداو بە پۇچىتەى پاكەو گەياندى دواتر خاوى گەورە

لەش ساغی، نا ساغی، جیگیری، ئاوارەیی، خویندەواری، نە
خویندەواری، ژن و مندال، نەبوونی ژن و مندال، دەستەلآت، بی
دەستەلآتی، کاتداری، بی کاتی، شتوومەك، بی شتوومەکی...

تاد

هەموو ئەوانەیی سەرەووە زۆری تریش دەرچوون لە
تاقیکردنەووەکی دەرئەنجامی خۆی هەیه، هەیه وەك قوتابی
تەمەل بەلایەووە ئاساییە بکەوێت و زۆریش پێی خۆشە هەر
نەخوینت و واز بەینت، هەیه هەر ئەوئەندە بزانیت دەر دەچیت
هەول دەدات، هەشە پێی خۆشە لە پێشەنگەکان و دیارەکان
بیت، هەشە کەمتەرخەم بوو لە رابردوودا و گەر پراوەتەووە
نایەوێت چیتەر لە بەدبەختی رابردوودا بژیتەووە...

هەر وەك هەشە ژیانێ بۆ خوا سولحاوەکانی رابردووی لە
پیش چاوە دەیهوێت ئەمیش خشتیک لە جیگەیهکی دروستدا
دابنیت و تا دواي خۆی خەلکی رەحمەتی بۆ بنیرن و ببیت
بە چاکەیهکی بەردەوام بۆی...

سەرکەوتن لە تاقیکردنەووەی خوای گەرە داوای کۆمەلە
کاریک لە مرقەکان دەکات، هەیه تەنها بە باوەرپوون بە
دل خۆی لە کارە گرنگەکانی تر دەدزیتەووە، هەیه باشتر
تیگەشتووە دەلی نا باوەر ئەگەر راست بیت دەبیت کرداری
بەدوادا بیت، هەشە فراوانتر لە کارەکان تیگەشتووە دەلی راستە
نویژو عیبادهت کارگەلیکی زۆر باشن بەلام تەنها ئەوانە بەس

نى يە، چوون عىبادەت بۇ خۇتەو كارگەلىك كە بېيتە مايەى رېنموونى دەوروبەر ئەويش ھەر داواكراو، ھەيە جوانتر لە راستىيەكان تىدەگات و دەلى سەرکەوتن لە تاقىکردنەوھەكان سوپاسگوزارى خواى گەورەى دەويت، سوپاسگوزارىش ناپىت ھەرۈەك باوہرەكە تەنھا لە دلدا بىت و باشترە بە كرددار ئەوھش دەربخريپت، جگە لەوھى سەرقالى بە كارى چاكەوھ ئارامى بە دلەكان دەبەخشىت و ھەويپى كارە گشتىيەكانە... بۇ نموونە سوپاسگوزارى لە كارەبا، ئەنتەرنىت، كۆمپيوتەر، گشت ئەو كەرەستە خزمەتگوزارىانە تەكنەلۇژىاي سەردەم بەرھەمى ھىتاوھ چۆن بكرىپت؟ ھەيە تەنھا وەك كەرەستەيەكى خۇشى بەكارىان دەھىتپىت و بەديار تۇرپكى كۆمەلايەتى وەك فەيسبووك گشت كاتەكەى بە شتگەلىك دەكوژىت دواتر بەشى ئىسراھەتە دونىايەكەى خۇشى ناھىلپتەوھ چە جاي قىامەت، ھەشە لە خەوھكەى خۇى دەگرىپت بۇ بەكارھىتانى لە رېگەى دەعوھو رەواندەوھى گومان و يارمەتى دانى خەلكىدا...

كورت و پوخت خۇشەبەھالى ئەوھى ئىمان بە باشى لە دلدا جىگىر دەبىت، دواتر عىبادەتەكانى بە باشى دەكات، لە گشت دۇخەكاندا ئارامگر دەبىت و ھەقى نىعمەتەكانى خواى گەورە بە باشى دەدات و لەو كەسانە دەبىت دواى مردنى كارى چاكەى لەناو كۆمەلگەدا دەمىنپتەوھو ھۆكارى ئىصلاھى بەردەوام دەبىت.

قىبلە چى يە؟

قىبلە ۋەك ناو ۋە جىڭە روونە، كە دە كە ۋىتە كە عەبەي پىرۋزە ۋە ۋە لە گشت دونيادا مسولمانان لە نوپۇزە كانياندا پۇژى پىنچ جار بەلانى كە مە ۋە رووى تىدە كەن، قىبلە ئە ۋە ئاراستە پراستە يە كە خۋاى گە ۋە ھەلى بژاردو ۋەك تاكە پوۋگەي پراستى ۋە ۋە نە كەردنى پەيامە گە ۋەره كانى قورئان، ۋە پەيام لەم پوۋگەدا بە گشتى ۋە كۆمەل داۋاى يەك ئامانجى ۋە يەك پىڭگە يىمان لى دەكات كە ئە ۋىش لە قورئاندا دەستىشان كراۋە بە (صراط المستقيم) دەستىشان كراۋە...

كە سەيرى قورئان دەكەين، پەيامە كانى ۋەك پوۋگە كەي روون ۋە ئاشكرايە، بەلام ھەۋلىكى دەۋىت بو دەرخستنى، ھەروەك چۆن پۇشتن بو كە عەبەي پىرۋزو نىكى لە قىبلە ۋە ھەۋلى دەۋىت...

ئىسلام بە نامە يەكى زۆر پتە ۋە بە پلانە، فېرمان دەكات چۆن سود لە نىعمە تە كانى خۋاى گە ۋەره ۋەرگرين ۋە چۆن سود لە دونيا ۋەرگرين ۋە بىكەن بە بە ھەشت پىش بە ھەشتى قىامەتى، بەلام زۆر جار مەۋقە كان خۇيان ھەزىان بە يارى كەردنە بە ئاگر، كە ئاگرىشان تىبەربو ۋەوسا خىرا ھاوار دەكەن...

*سالانىكى زۆرە سوپاس بۇ خىل پەروەردگار كەم تا زۆر بە چەندىن شىۋازى جۆر بەجۆر كارى دەعوەو بانگوازىمان ھەيە، ۋەك پىش نوۋىژ و ۋوتارىيژ لە مزگەوت، كۆرۈ سىمىنار، نووسىنى كىتەپ، نامىلكە، بەشدارى لە نووسىنى كىتەپى ھاۋرپى و دۆستاندا، نووسىن بۇ رۇژنامەو گۇڧار و پىگەكانى ئەنتەرىت، دامەزراندنى كارى رۈگەياندنى جۆر بەجۆرى خىر، فەيسبووك و جىگەي تىش...

بەباشم زانى لە ژىرناۋىكدا كارەكان زياتر پوخت و بە بەرنامەي وردترەو بەكرىن و بىت بە رىچكەيەك و بەردەوامى لەسەرى تا مردن ان شاء الله، زۇرجار سەرەتايى كارەكان بە بەرشوبلاۋى دەست پى دەكات و دواتر ئەقلىەتى كۆكردنەوە دروست دەبىت، ۋەك لە پىاۋە بە ئەزمونەكانەوە فېرېبوۋىن، ھەبوۋە تا مردن فرىاي ئەو كۆكردنەوە نەكەوتوۋە، ھەبوۋە كۆتا تەمەنى بۆي تەرخانكردوۋە، بەلام باشتەرە تا زووترىت و لەسەر رېرەۋىكى دىارىت، چوون مردن كات و ساتى بۆنى يەو ھەركات مردن ئەمىرى خىل پىكاراۋ رۇخەكەي بردەوە بۆلاي خۆي لەسەر ئەو بەرنامەو كارەبىت سا بەلكو بىتە كۆتايەكى باش حسن الخاتمە بۇمان امين...

ھەروەك پىمان چاك بوو ئەو كارانەي كە دەيكەين رىگەي بالاكردنەوەكەي فراوان بىت، بە نووسىن و ھەمىش بە دەنگى و قىدىۋش بىت، خىل گەورە ياورە بىت ھەۋلى بۆسەر

زوبانه کای تریش بدریت به تایهت عه ره بی و ئینگیزی...
زۆرن ئهوانه ی گومان بالو ده که نه وه له سه ر ئیسلام، قورئان،
پیغمبه درودی خوای له سه ر بیّت، پیغمبه ران سه لامی
خوایان له سه ر بیّت، پیاو چاکان، میژووی ئیسلامی، بزاقه
ئیسلامیه کان...

ئهرکی شاره زایانیشه ئه وه نده ی پیاو ده کریت ئه و گومانانه
بره وینه وه له ژیر رۆشنای قورئان و به شیوازیک که قورئان
داوای کردووه، به ئومیدی ئه وه ی بیّت به مایه ی ریتموونی
بو ده و روبه رو بوچه ل کردنه وه ی سیحرو جادوه کان...

پېرەۋى كار كىردن

گەر سەرنجى قورئان يان ئىسلام بە گشتى بەدىن دەبىنن كارەكان بەرنامە پىژى وردو درىژى بۆ كىشراۋە، ھەموو كارەكان پەيوەندى رېكخستن و پتەۋى تىدا دەبىننرت، گشت ئەوانە پىرەۋەۋى پىداۋىستىە مرؤىيە كانىشە.

بە سوود ۋەرگرتن لەو دەرفە تانەى كە ئىسلام داىناۋە ئىمەش كارەكانمان بەۋەۋە گرى دەدەين سا بەلكو بە بەرەكەتى ئەو كاتانەى كە خۋاى گەۋرە جىايى كىردوۋە تەۋەۋە عىبادەتى زىاتر تىدا جەختى لەسەر كراۋە ئىمەش بە تىكەلى جەستەيى و پۇخى كارەكانى خۇمانى تىدا ئەنجام بەدىن، ۋەك مانگەكانى پەمەزان، پۇژانى ھەينى، كۆپرو كۆبوونەۋە ئاينەكان، تا بتوانىن كارەكانمان بۆ چىنكى دىارى كراۋ بىت ۋەك دەرچەى ئەنجامدانى كارەكان، ۋە دواتر بە نووسىن بىت بۆ خويئدەۋارەكان و بمىئىتەۋە ۋەك خەيرىكى نەبراۋە، ۋە بە تۆمار كراۋىش ھەبىت بۆ نەخويئدەۋارەكان و خەلكىش بە گشتى...

لېرەۋە بە ناگايانەى زىاترەۋە دەستپىدەكەين و تا ئەو كاتەى خۋاى گەۋرە ۋىستى لەسەر بىت و ئەمانەتى پۇخەكەمان لى دەستپىئىتەۋە ئەمە پىرەۋى كارمان دەبىت... كارەكانمان بە پىى پىداۋىستى جىگەى كارەكان دەبىت، و

دواتر به نووسين و تۆماركراویش بالاو ده بیتهوه.
داواكارم له خوای گهوره ئه وهندهی ته مه نمان خیری تیدایه
بمانهیلایته وه له ریگهی ئه م کارانه وه ته رازوی قیامه تمانی
پئی قورس بیته و له دوای ئیمه ش که سانیک دروست بن
دریژه پیده ری هه مان پیره و بیته و قیامه تی هه موولایه کمانی
پئی رووناك بیته..

گرنگ له کاردا کرداره نهك ناو، زۆر به رهه می به سودو کۆنمان
به ده ست گه شتوو به بی ئه وهی ناوی نووسه ره که ی له سه ر
بو بیته خۆزگه بو ناوی نووسه ره که خوازاوه، زۆر که سانیش
به ناویکی دیاری کراوه وه به رهه مه کانیا ن بالاو کردوو ته وه دواتر
خۆشیا ن ده ر که وتوون به ناچار ی به لام به رهه م و کرداره کان له
پیشتر بووه نهك ناوه که.

قبيله چي يه؟

قبيله وهك ناو وه جيگه
روونه، كه دهكهويته كهعهي
پيروزهوهو له گشت دونيادا
مسولمانان له نويژهكانياندا
روژي پينج جار بهلاني
كهمهوه رووي تيدهكهن،
قبيله نهو ناراسته راستيه
كه خواي گهوره ههلي
بژاردوو وهك تاكه رووگهي
راستي و ون نهكردي
پهيامه گهورهكاني قورئان،
وه پهيام لهم رووگهدا به
گشتي و كوهمل داواي يهك
ئامانجي و يهك ريگهبيمان
لي دهكات كه نهويش
له قورئاندا دهستنيشان
كراوه به (صراط المستقيم)
دهستنيشان كراوه...

قبيله

د. عومهر عهلي

۲۰۱۸

